

รายงานการสัมมนาวิชาการ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทางรอดสุขภาพ ในศตวรรษที่ 21

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2568

ณ ห้องประชุมถ้ำสุวรรณคูหา อาคาร 1 ชั้น 1 กรมอนามัย
และผ่านระบบประชุมทางไกล Video Conference

กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

บทสรุปผู้บริหาร

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ ได้จัดการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางรอดสุขภาพในศตวรรษที่ 21” เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2568 ณ ห้องประชุมกำธร สุวรรณกิจ กรมอนามัย และผ่านระบบประชุมทางไกล (Video Conference) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2564 – 2573) หรือ HNAP การสัมมนาครั้งนี้ได้รับเกียรติจากวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กรมอนามัย และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ มาร่วมถ่ายทอดความรู้และแนวทางปฏิบัติ โดยมีข้อค้นพบและประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ข้อค้นพบและประเด็นสำคัญเชิงวิชาการ

1.1 ความรุนแรงของวิกฤตสภาพภูมิอากาศ ภัยอันตรายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเริ่มปรากฏผลกระทบอย่างรวดเร็วและรุนแรงกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเฉพาะผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อนสุดขีด การเพิ่มขึ้นของโรคระบบทางเดินหายใจ และโรคติดต่อที่นำโดยแมลง

1.2 การขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติ ประเทศไทยกำลังผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อเป็นกลไกทางกฎหมายที่สำคัญ ควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนแผน NAP และ HNAP ซึ่งแผน HNAP มีการขับเคลื่อนผ่าน 4 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ การบูรณาการเครือข่าย การเตรียมความพร้อมของระบบสาธารณสุข และการผลักดันเชิงนโยบาย

1.3 การเฝ้าระวังและนวัตกรรม มีการพัฒนาระบบเฝ้าระวังและสื่อสารเตือนภัย ดัชนีความร้อน (Heat Index) อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นต้องบูรณาการข้อมูลและพัฒนาระบบแสดงผลข้อมูล (Dashboard) ส่วนกลางระดับประเทศ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย

1.4 ความสำเร็จในการจัดการระดับพื้นที่ การจัดการภัยพิบัติและการปรับตัวจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อมีการทำงานแบบบูรณาการข้ามภาคส่วน ดังกรณีศึกษาการบริหารจัดการความเสี่ยงที่จังหวัดราชบุรี และการประยุกต์ใช้แนวทางการปรับตัวโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างชุมชนต้นแบบที่สามารถรับมือกับภัยพิบัติได้ อย่างเป็นรูปธรรมที่จังหวัดมหาสารคาม

2. ผลการจัดงานสัมมนาและก้าวต่อไปของการดำเนินงาน การจัดสัมมนาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างดี โดยผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจต่อภาพรวมการจัดงานในระดับมากที่สุด อีกทั้งผู้เข้าร่วมประเมินว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับมากถึงมากที่สุด สำหรับก้าวต่อไป กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพและภาคีเครือข่าย จะมุ่งเน้นการยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้และทักษะการจัดการผลกระทบ และการพัฒนาด้านการเฝ้าระวังและเตือนภัย ตลอดจนการขับเคลื่อนแผน HNAP อย่างบูรณาการ เพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนต่อไป

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	2
สารบัญ	3
ส่วนที่ 1 บทนำ	4
1.1 ที่มาและความสำคัญ	5
1.2 วัตถุประสงค์.....	5
1.3 ระยะเวลาและรูปแบบการสัมมนา.....	6
1.4 ผู้เข้าร่วมการสัมมนา	6
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 กำหนดการ	6
ส่วนที่ 2 พิธีเปิดการประชุม	8
ส่วนที่ 3 การบรรยายและอภิปราย	11
3.1 “สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : ความเชื่อมโยงกับสุขภาพ” โดย นางรสริน อมรพิทักษ์ กรรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม.....	12
3.2 “ทิศทางการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุขของประเทศไทย” โดย นางสาวนัยนา ใช้เทียมวงศ์ ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย	15
3.3 อภิปราย “วิกฤตด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับสุขภาพของคนไทย” โดย ดร. เบญจวรรณ วัชสุภา กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย นายประหยัด เคนโยธา กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค	17
3.4 อภิปราย “รู้รับ...ปรับตัว ด้านสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในศตวรรษที่ 21” โดย ดร. อัครมน ลิ่มสกุล กรรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม นางสาวทับทิม ลิ่มสุนทร สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดราชบุรี นางสาวปิยมาภรณ์ ดวงมนตรี ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น.....	19
ส่วนที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจการจัดสัมมนาวิชาการ	22

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยได้กำหนดให้มีแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558 – 2593 เพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายในการกำหนดทิศทางของประเทศให้มุ่งสู่การมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีการเติบโตแบบปล่อยคาร์บอนต่ำตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี พ.ศ. 2593 ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ (1) การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (2) การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ และ (3) การสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ต่อมาได้มีการจัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (NAP) พ.ศ. 2561 โดยมีการดำเนินงานระยะยาวแบ่งออกเป็น 6 สาขาหลัก ประกอบด้วย สาขาที่ 1 การจัดการน้ำ สาขาที่ 2 การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร สาขาที่ 3 การท่องเที่ยว สาขาที่ 4 สาธารณสุข สาขาที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสาขาที่ 6 การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย ได้เล็งเห็นความสำคัญในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 (พ.ศ.2564 – 2573) (Health National Adaptation Plan: HNAP) โดยมีเป้าประสงค์สูงสุดคือ ลดการเจ็บป่วยต่อประชาชน ลดผลกระทบต่อประเทศ และเป็นศูนย์กลางในระดับเอเชียในการจัดการกับความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางรอดสุขภาพในศตวรรษที่ 21” ในครั้งนี้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจต่อแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 พ.ศ. 2564 – 2573 และเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนฯ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลวิชาการและประสบการณ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข รวมถึงการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ฯ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล สถานการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสี่ยงต่อสุขภาพ และประสบการณ์ด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสุขภาพจากภาคีเครือข่าย
- 2) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจต่อแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 พ.ศ. 2564 – 2573

1.3 ระยะเวลาและรูปแบบการสัมมนา

ระยะเวลา 1 วัน รูปแบบ Hybrid โดยแบ่งเป็น Onsite ณ ห้องประชุมกำธร สุวรรณกิจ อาคาร 1 ชั้น 1 กรมอนามัย และ Online ผ่านระบบ Video Conference (Cisco WebEx)

1.4 ผู้เข้าร่วมการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมการสัมมนาจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข รวมจำนวน 230 คน

- Onsite จำนวน 45 คน ประกอบด้วย บุคลากรกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ หน่วยงานส่วนกลางกรมอนามัย และวิทยากร
- Online จำนวน 185 คน ประกอบด้วย หน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาคสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (ศูนย์อนามัยที่ 1 -12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) และหน่วยงานภายนอกกระทรวงสาธารณสุข อาทิ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กรมอุตุนิยมวิทยา สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เป็นต้น

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลวิชาการและประสบการณ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการบูรณาการดำเนินงาน รวมทั้งแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 พ.ศ. 2564 – 2573

2) ผู้เข้าร่วมสัมมนาเกิดความเข้าใจต่อแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 พ.ศ. 2564 – 2573

1.6 กำหนดการ

08.30 – 09.00 น.

ลงทะเบียน

09.00 – 09.30 น.

พิธีเปิดการสัมมนา

นายแพทย์จิติ แสงธรรม รองอธิบดีกรมอนามัย

ประธาน

นางสาวนัยนา ไข่มณีวงศ์ ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กล่าวรายงาน

- 09.30 – 10.30 น. **บรรยาย “สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : ความเชื่อมโยงกับสุขภาพ”**
นางรสริน อมรพิทักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาแนวทางและศักยภาพในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม
- 10.30 – 11.00 น. **บรรยาย “ทิศทางการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุขของประเทศไทย”**
นางสาวนัยนา ไข่มุกข์ ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
- 11.00 – 12.00 น. **อภิปราย “วิกฤตด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับสุขภาพของคนไทย”**
ผู้อภิปราย
- ดร. เบญจวรรณ ธวัชสุภา กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
- นายประหยัด เคนโยธา นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค
- ผู้ดำเนินการอภิปราย**
ดร. กิรณา เทวอักษร กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
- 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 15.00 น. **อภิปราย “รู้รับ...ปรับตัว ด้านสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในศตวรรษที่ 21”**
ผู้อภิปราย
- ดร. อัศมน ลิ้มสกุล
ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม
- นางสาวทับทิม ลิ้มสุนทร นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดราชบุรี
- นางสาวปิยมาภรณ์ ดวงมนตรี นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
หัวหน้ายุทธศาสตร์การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น
- ผู้ดำเนินการอภิปราย**
นางสาวกรวิภา ปุณณศิริ กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
- 15.00 – 15.20 น. **เปิดเวทีอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น**
นางสาวณัฐวีร์ ลุนสำโรง กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
- 15.20 – 15.30 น. **สรุปและปิดการสัมมนา**
นายแพทย์ธิตี แสงธรรม รองอธิบดีกรมอนามัย

หมายเหตุ : รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา 10.30 น. และ เวลา 14.30 น.

ส่วนที่ 2

พรีเปิด

โดย นางสาวนัยนา ใช้เทียมวงศ์ ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

เรียน ท่านรองอธิบดีกรมอนามัย (นายแพทย์ธิตี แสงวรรณ)

ดิฉัน ในนามของผู้จัดการสัมมนาวิชาการเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางรอดสุขภาพในศตวรรษที่ 21 ขอขอบคุณท่านนายแพทย์ธิตี แสงวรรณ รองอธิบดีกรมอนามัย ที่ท่านให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาวิชาการฯ ในครั้งนี้

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นประเด็นคุณภาพชีวิตซึ่งส่งผลกระทบต่อทั่วโลก และประเทศไทยได้รับผลกระทบ ทั้งจากอุทกภัยที่รุนแรงขึ้น ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น และอุณหภูมิสูงขึ้นในช่วงฤดูร้อนอยู่ในระดับที่มีอันตรายต่อสุขภาพ โดยองค์การอนามัยโลก ได้คาดการณ์ว่า หากไม่มีการเตรียมความพร้อมรับมือใด ๆ ในปี พ.ศ. 2613 หรืออีก 45 ปีข้างหน้า ประชากรไทย กว่า 2,400,000 ราย จะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมและระดับน้ำทะเลหนุน และในปี พ.ศ. 2623 หรืออีก 55 ปีข้างหน้า จะมีผู้สูงอายุเสียชีวิตจากสภาพอากาศร้อนจัดเพิ่มขึ้น 14,000 ราย ซึ่งการคาดการณ์ดังกล่าว เป็นความท้าทายของภาคสาธารณสุขในการเตรียมพร้อมรับมือ

กรมอนามัย เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 (พ.ศ.2564 – 2573) ร่วมกับกรมควบคุมโรค และหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าประสงค์สูงสุดคือ ลดการเจ็บป่วยต่อประชาชน ลดผลกระทบต่อประเทศ และเป็นศูนย์กลางในระดับเอเชียในการจัดการกับความเสี่งต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับการสัมมนาวิชาการฯ ที่จัดขึ้นในครั้งนี้ เป็นหนึ่งในกิจกรรมสำคัญในการขับเคลื่อนแผนดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล สถานการณ์และประสบการณ์ด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2564 - 2573) โดยมีวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานผู้ขับเคลื่อนนโยบายด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระดับประเทศ และระดับจังหวัด ร่วมบรรยายและอภิปรายแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายมาจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข เข้าร่วมการสัมมนาทั้งแบบ onsite และ online รวมจำนวน 300 คน

ในการนี้ ขอเรียนเชิญท่านรองอธิบดีกรมอนามัย (นายแพทย์ธิตี แสงวรรณ) ได้กล่าวเปิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางรอดสุขภาพในศตวรรษที่ 21 ขอเรียนเชิญค่ะ

โดยนายแพทย์ธีรติ แสงธรรม รองอธิบดีกรมอนามัย

ท่าน ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
ท่าน วิทยากร และผู้เข้าร่วมการสัมมนาวิชาการ
ทั้ง Online และ Onsite ทุกท่าน

กระผมรู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง
ที่ได้มาเป็นประธานเปิดการประชุมสัมมนาวิชาการ
เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางรอดสุขภาพใน
ศตวรรษที่ 21 ในวันนี้

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นหนึ่งในภัยคุกคามสุขภาพที่
สำคัญอย่างยิ่ง และเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่ออนาคตของระบบ
สาธารณสุขของโลกและประเทศไทย ตามที่ท่านผู้อำนวยการ กองประเมิน
ผลกระทบต่อสุขภาพ ได้รายงานว่าการทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย
ร่วมกับ กรมควบคุมโรค และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำและขับเคลื่อน
“แผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิ
อากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2564 – 2573)” ซึ่งปัจจุบันมีการ
ขับเคลื่อนและติดตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง

การสัมมนาครั้งนี้ จึงเป็นโอกาสสำคัญในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้
และแนวทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์จริงของหน่วยงานที่ดำเนินงานในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ
อย่างเป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อ
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ต่อไป

กระผมขอขอบคุณ ท่านวิทยากร และผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน ที่
ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้ด้านการปรับตัวต่อการ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกท่านจะนำองค์ความรู้
ไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อลดความเสี่ยงและ
ป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ขออวยพรให้การประชุมในวัน
นี้ประสบความสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการ และขอเปิดการ
สัมมนาวิชาการ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางรอดสุขภาพใน
ศตวรรษที่ 21 ณ บัดนี้ ขอขอบคุณครับ

ส่วนที่ 3

การบรรยาย

อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

การบรรยาย เรื่อง

“ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : ความเชื่อมโยงกับสุขภาพ ”

นางสริน อมรพิทักษ์พันธ์

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาแนวทางและศักยภาพ
ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
กองขับเคลื่อนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

การบรรยายในหัวข้อนี้มุ่งเน้นให้เห็นถึงวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้น และผลกระทบที่เชื่อมโยงโดยตรงต่อระบบสาธารณสุข ตลอดจนทิศทางการรับมือของประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. สถานการณ์ความเสี่ยงระดับโลก (Global Risks) ปัจจุบันโลกได้ก้าวล่วงจากภาวะโลกร้อน สู่ภาวะโลกเดือด ซึ่งสะท้อนผ่านเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้ว (Extreme Events) ที่เกิดขึ้นทั่วโลก เช่น เหตุการณ์น้ำท่วมหนักในกรุงปักกิ่ง ไฟป่ารุนแรงในฮาวาย ภัยแล้งในยุโรป และสภาพอากาศหนาวจัดในสหรัฐอเมริกา ข้อมูลนี้สอดคล้องกับรายงานความเสี่ยงโลกประจำปี 2024 (The Top Global Risks in 2024) ซึ่งระบุอย่างชัดเจนว่า สภาพอากาศที่รุนแรงแบบสุดขั้วถือเป็นความเสี่ยงอันดับ 1 ของโลก ทั้งในระยะสั้น (2 ปี) และระยะยาว (10 ปี) นอกจากนี้ผลกระทบจากการที่อุณหภูมิโลกเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ปัญหาการขาดแคลนน้ำ วิกฤตความมั่นคงทางอาหาร และความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของระบบนิเวศ

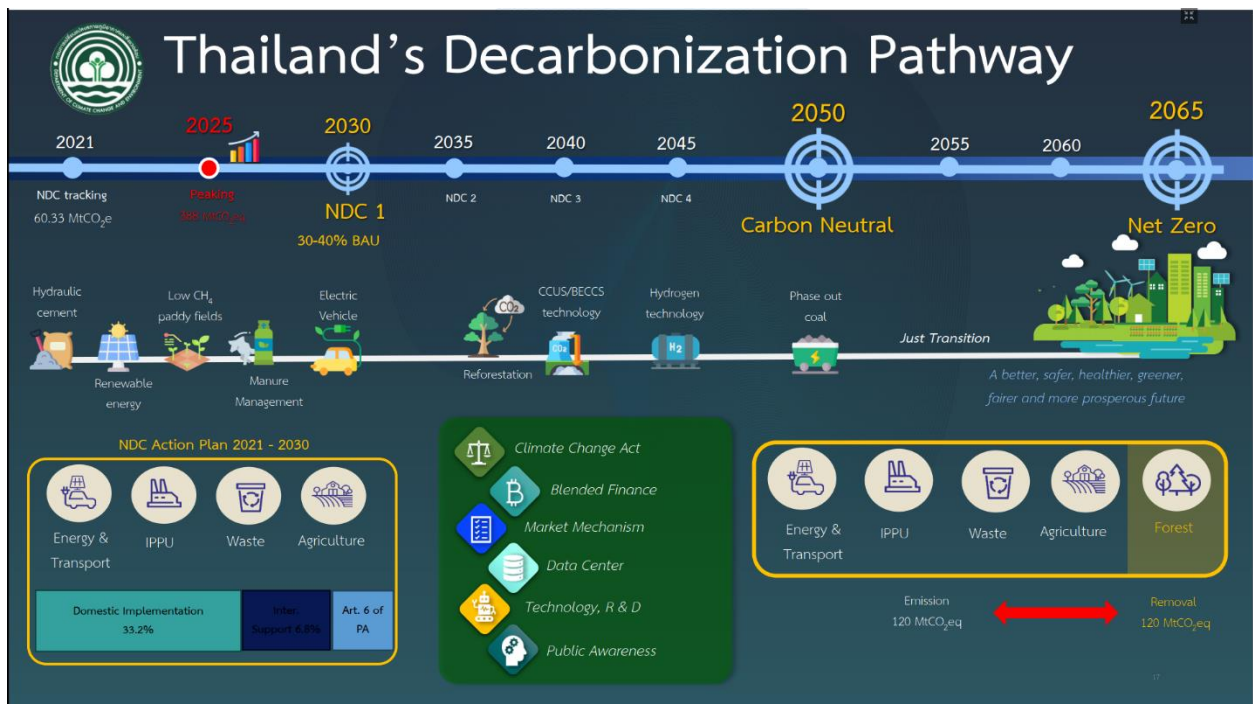
2. ผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ (Health Impacts) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางต่อมนุษย์ ครอบคลุมถึงความมั่นคงทางน้ำและอาหาร การเพิ่มขึ้นของโรคติดเชื้อ (Infectious diseases) ภาวะทุพโภชนาการ ปัญหาสุขภาพจิต การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากคลื่นความร้อน ตลอดจนการถูกบังคับให้โยกย้ายถิ่นฐาน

สำหรับภูมิภาคเอเชีย มีการคาดการณ์ว่าอัตราการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับอุณหภูมิ (Heat and Cold related mortality) มีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น ความตระหนักในประเด็นผลกระทบต่อสุขภาพถูกให้ความสำคัญซึ่งจะเห็นได้จากเวทีการประชุม COP28 ซึ่งมีถึง 142 ประเทศร่วมรับรองปฏิญญา COP28 UAE ว่าด้วยสภาพภูมิอากาศและสุขภาพ

ภาพที่ 1 ผลกระทบของ Climate Change ต่อระบบนิเวศวิทยาและผลกระทบต่อนุษย์ (จาก IPCC Report)

3. ทิศทางการขับเคลื่อนและการปรับตัวของประเทศไทย (Thailand's Adaptation) ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายในการบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี ค.ศ. 2050 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี ค.ศ. 2065

ภาพที่ 2 แผนผังแสดงเส้นทางการลดคาร์บอนและเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนของไทย

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้จัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (NAP) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว โดยแผนดังกล่าวครอบคลุมการทำงานใน 6 สาขา ซึ่งรวมถึง **สาขาสาธารณสุข** ที่มุ่งเน้นการพัฒนาาระบบสาธารณสุขให้สามารถจัดการความเสี่ยงและลดผลกระทบ ผ่าน 2 แนวทางหลัก ได้แก่ การป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพในกลุ่มเปราะบาง (เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง) และการพัฒนากลไกสนับสนุนด้านสาธารณสุข เช่น ระบบเฝ้าระวัง คาดการณ์ความเสี่ยง แผนฉุกเฉิน การให้คำแนะนำแก่ประชาชน และการพัฒนาโครงสร้างของสถานบริการสาธารณสุขให้พร้อมรับมือ

4. กลไกการสนับสนุนและขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ (Local Implementation) กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมได้มุ่งเน้นการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้ง ศูนย์ประสานงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพระดับจังหวัด (Provincial Climate Change and Biodiversity Center: PCCB) ซึ่งปัจจุบันเปิดดำเนินการแล้วถึง 74 จังหวัด ศูนย์ฯ ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) เพื่อจัดทำรายงานข้อมูลก๊าซเรือนกระจก แผนการลดก๊าซเรือนกระจกระดับจังหวัด และแผนปฏิบัติการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่ รวมถึงการเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากส่วนกลาง (เช่น ระบบจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจก TGEIS) ลงสู่ระดับจังหวัดและระดับเมือง (เช่น ข้อมูลพื้นที่สีเขียว และเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน)

5. (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. เพื่อให้การขับเคลื่อนงานมีผลผูกพันและเป็นระบบ ประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการผลักดันกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งจะเป็นกฎหมายแม่บทที่สำคัญ โดยมีโครงสร้างครอบคลุมตั้งแต่การตั้งเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจก การจัดตั้งคณะกรรมการ และกองทุนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไปจนถึงการกำหนดกลไกทางเศรษฐศาสตร์เพื่อจัดการคาร์บอนอย่างจริงจัง เช่น ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Trading System) สำหรับภาคอุตสาหกรรม ระบบภาษีคาร์บอน (Carbon Tax) และการกำกับดูแลคาร์บอนเครดิตให้ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ กฎหมายยังให้ความสำคัญกับ หมวด 11 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจะเป็นกลไกทางกฎหมายที่รองรับและสนับสนุนให้แผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวฯ ของสาขาสาธารณสุข สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีงบประมาณจากกองทุนรองรับ

การบรรยาย เรื่อง

“ ทิศทางการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ”

นางสาวนัยนา ไร่เทียมวงศ์
ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
กรมอนามัย

การบรรยายในหัวข้อนี้มุ่งเน้นการนำเสนอนโยบาย แผนปฏิบัติการ และรูปธรรมการขับเคลื่อนงานด้านสาธารณสุขของประเทศไทย เพื่อเตรียมความพร้อมและรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. สถานการณ์ผลกระทบต่อสุขภาพจาก Climate Change การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ในหลากหลายมิติ ทั้งจากมลพิษทางอากาศ ภัยแล้ง ภัยพิบัติ และสภาพอากาศสุดขั้ว ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของโรคระบบทางเดินหายใจ โรคติดต่อที่นำโดยแมลง และโรคที่มีอาหารและน้ำเป็นสื่อ สำหรับประเทศไทย สถานการณ์ความร้อนถือเป็นภัยคุกคามสำคัญ โดยมีพื้นที่เสี่ยงภัยถึง 63 จังหวัด และมีประชากรกลุ่มเปราะบาง (เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้มีโรคประจำตัว) ที่มีความเสี่ยงสูงถึง 13.8 ล้านคน ซึ่งคาดการณ์ว่าอัตราการเสียชีวิตจากโรคที่เกิดจากความร้อน (Heat-related mortality) จะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในอนาคต

2. แผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข (HNAP) เพื่อรับมือกับความท้าทายดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขได้บูรณาการเป้าหมายระดับโลก (เช่น SDGs และ Paris Agreement) เข้ากับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อจัดทำ แผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2564 – 2573) Health National Adaptation Plan หรือ HNAP โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ “ลดการเจ็บป่วยของประชาชน ลดผลกระทบต่อประเทศ และมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางในระดับเอเชียในการจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพจาก Climate Change” ถูกขับเคลื่อนผ่าน 4 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

- 1) **Health Literacy:** การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและทักษะของประชาชนในการปรับตัวและจัดการตนเองต่อภัยสุขภาพ
- 2) **Networking for capacity building:** การบูรณาการศักยภาพทุกภาคส่วนร่วมขับเคลื่อนการสาธารณสุขอย่างเข้มแข็ง
- 3) **Advocacy for commitment:** การเสริมสร้างความพร้อมของประเทศด้านสาธารณสุขเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง
- 4) **Public health preparedness:** การพัฒนาระบบสาธารณสุขให้สามารถรับมือได้อย่างมีมาตรฐานสากล

3. การขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ (Implementation) กรมอนามัยได้แปลงแผนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและสื่อสารเตือนภัยสุขภาพจากความร้อน โดยใช้ดัชนีความร้อน (Heat Index) ที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ 3 วันเพื่อชี้เป้าความเสี่ยงระดับจังหวัด การขับเคลื่อนนโยบายสถานบริการสาธารณสุขที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (GREEN & CLEAN Hospital Challenge: GCHC) และการเปิดศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน (EOC) เพื่อรับมือภัยพิบัติน้ำท่วมและลดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของโรค

ภาพที่ 3 แนวทางการดำเนินงานด้านสาธารณสุขภายใต้แผน NAP

4. ก้าวต่อไปในการดำเนินงาน (Next Step) ทิศทางในอนาคตจะมุ่งเน้นการทำงานแบบบูรณาการ ควบคู่ไปกับการสร้างความรอบรู้ ให้ชุมชนรู้เท่าทันความเสี่ยง การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรทางการแพทย์ การพัฒนาระบบสาธารณสุขให้มีความยืดหยุ่น (Climate Resilient Health Systems) และการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาสนับสนุนการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่เสี่ยงสูงอย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปราย เรื่อง “ วิกฤตด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับสุขภาพของคนไทย ”

ดร. เบญจวรรณ รัชสุภา

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
กรมอนามัย

นายประหยัด เคนโยธา

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค

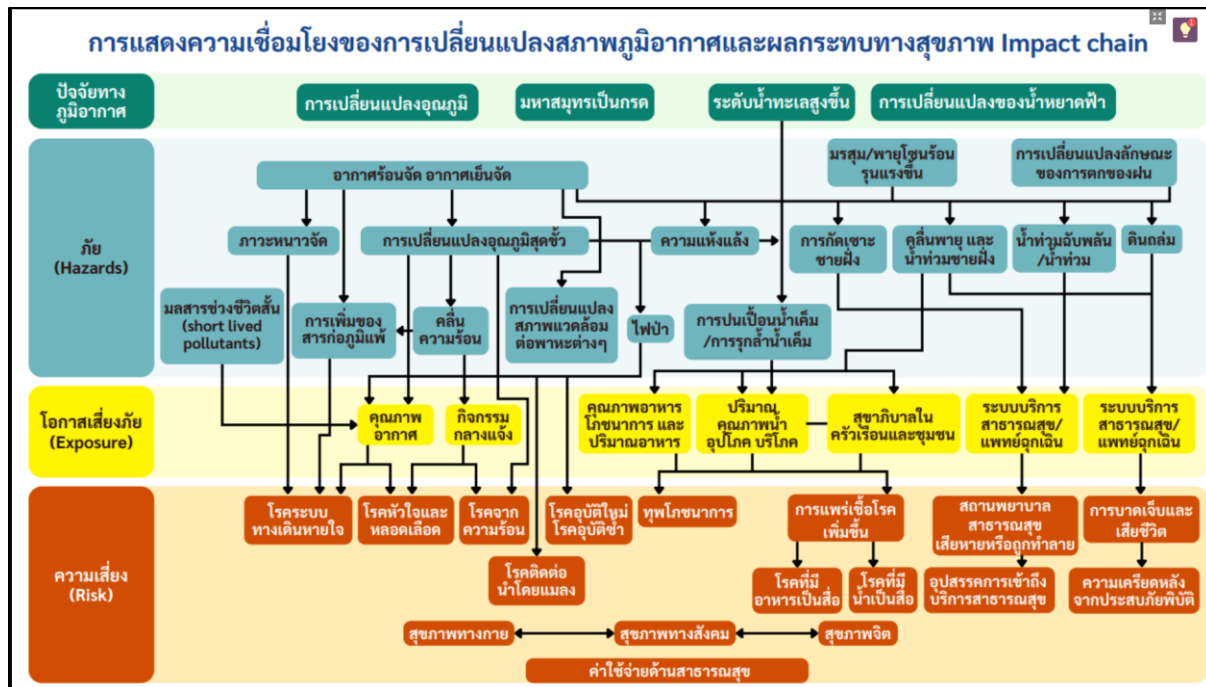
ดร. กิรณา เทวอักษร

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
ผู้ดำเนินรายการ

การอภิปรายในหัวข้อนี้เป็นการเจาะลึกถึงความเชื่อมโยงของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อสุขภาพของคนไทย ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูลและแนวทางการพัฒนาระบบเฝ้าระวังทางสาธารณสุข โดยแบ่งประเด็นสำคัญออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลกระทบต่อสุขภาพและกลไกการเกิดความเสียหาย (อภิปรายโดย ดร. เบญจวรรณ รัชสุภา)

- **ความรุนแรงที่รวดเร็วกว่าคาดการณ์** ภัยอันตรายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเริ่มปรากฏผลกระทบอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มรุนแรงเร็วกว่าที่เคยคาดการณ์ไว้ ซึ่งจะทำให้การปรับตัวของมนุษย์ทำได้ยากลำบากยิ่งขึ้นเมื่ออุณหภูมิโลกสูงขึ้น
- **ห่วงโซ่ผลกระทบ (Impact Chain)** การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านสุขภาพจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ "ห่วงโซ่ผลกระทบ" เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภัยคุกคาม (Hazard) ความเปราะบาง (Vulnerability) และการรับสัมผัส (Exposure) ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดลำดับความสำคัญและกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงได้อย่างแม่นยำ
- **ผลกระทบเชิงประจักษ์ในไทย** ข้อมูลระบุชัดเจนว่าอุณหภูมิที่สูงขึ้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับอัตราการป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับความร้อน และโรคไข้เลือดออกที่เพิ่มสูงขึ้น
- **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** ควรเร่งพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early warning system) โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเปราะบาง การเพิ่มขีดความสามารถของระบบบริการสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรค รวมทั้งการสร้างความรู้ (Health Literacy) ให้ประชาชนสามารถ "รู้รับ ปรับตัว" เมื่อเกิดภัยพิบัติ

ภาพที่ 4 ห่วงโซ่ผลกระทบ (Impact Chain)

2. การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพและการจัดการข้อมูล (อภิปรายโดย นายประหัต เคนโยธา)

- สถานการณ์การเฝ้าระวังโรค จากข้อมูลการเฝ้าระวังพบว่า อัตราการเจ็บป่วยจากโรคที่เกี่ยวข้องกับความร้อนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามอุณหภูมิที่สูงขึ้นกว่าปีก่อนหน้า
- ความท้าทายด้านโรคอุบัติใหม่/อุบัติซ้ำ นอกเหนือจากโรคจากความร้อนแล้ว ยังมีโรคติดต่ออื่น ๆ เช่น ไข้หวัดนก และโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันจากเชื้อไวรัส ซึ่งควรได้รับการพิจารณาและยกระดับให้เป็นโรคเฝ้าระวังสำคัญในบริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนาคต
- ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบข้อมูล ควรกำหนดโรคหรือประเด็นการเฝ้าระวังให้มีความชัดเจน เพื่อให้การรวบรวมและการประสานแหล่งข้อมูลมีความแม่นยำและตรงกับความต้องการใช้งาน ทั้งนี้ ควรมีการพัฒนาาระบบแสดงผลข้อมูล หรือ Dashboard กลาง ระดับประเทศ (เช่น รูปแบบสถิติสุขภาพคนไทย - HISO) เพื่อใช้สรุปสถานการณ์สุขภาพ เปรียบเทียบแนวโน้มในแต่ละพื้นที่ และใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและคนทำงานในพื้นที่

การอภิปราย เรื่อง รู้รับ ปรับตัว ด้านสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในศตวรรษที่ 21

ดร. อัศมน ลิ้มสกุล

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยด้านการปรับตัว
ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

นางสาวกัททิม ลิ้มสุทร

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดราชบุรี

นางสาวปิยมาภรณ์ ดวงมนตรี

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น

นางสาวนิตธีร์ ลุนสำโรง
ทองประเมินผลกระทบท่อสุขภาพ กรมอนามัย
ผู้ดำเนินรายการ

การอภิปรายในหัวข้อนี้มุ่งเน้นการนำเสนอแนวทางการปรับตัว นวัตกรรม และกรณีศึกษาความสำเร็จจาก
คนทำงานในระดับพื้นที่ เพื่อให้ชุมชนสามารถรับมือกับวิกฤตสภาพภูมิอากาศได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมี
สาระสำคัญแบ่งตามประเด็นของวิทยากร ดังนี้

1) การประเมินความเสี่ยงและนวัตกรรมเตือนภัยสุขภาพ (อภิปรายโดย ดร. อัศมน ลิ้มสกุล)

- **ความซับซ้อนของความเสี่ยง:** ผลลัพธ์ทางด้านสุขภาพที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีความเชื่อมโยงกับ "ความเปราะบาง" ในหลายมิติ ทั้งด้านประชากรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สภาพสังคม และความสามารถของระบบสาธารณสุขในการตั้งรับ
- **นวัตกรรมเตือนภัยอากาศร้อนจัด:** มีการพัฒนาระบบเฝ้าระวังและสื่อสารเตือนภัยผ่านอุปกรณ์วัดดัชนีความร้อน (Heat Index) แบบ Real-time ที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบ IoT โดยอุปกรณ์ดังกล่าวสามารถแสดงผลระดับความเสี่ยงได้ 4 ระดับ (เฝ้าระวัง เตือนภัย อันตราย อันตรายมาก) ผ่านหน้าจอ RGB ซึ่งมีราคาที่จับต้องได้ (ประมาณ 15,000-18,000 บาท) ติดตั้งง่าย ทนทานต่อสภาพแวดล้อม และเหมาะสำหรับการนำไปใช้เฝ้าระวังในพื้นที่ระดับชุมชน

2) การขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับพื้นที่: กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี (อภิปรายโดย นางสาวทับทิม ลี้สุนทร)

- **สถานการณ์ภัยพิบัติในพื้นที่:** จังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่หนึ่งที่ต้องเผชิญกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างชัดเจน โดยเฉพาะปัญหาฝนตกหนัก น้ำท่วมฉับพลัน และน้ำป่าไหลหลากในพื้นที่ลาดเชิงเขา เช่น อำเภอสวนผึ้งและจอมบึง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งชุมชนและพื้นที่การเกษตร
- **กลไกการทำงานแบบบูรณาการ:** การขับเคลื่อนแผน NAP ลงสู่พื้นที่ อาศัยการจัดตั้ง "คณะทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับจังหวัด" เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน
- **การสร้างชุมชนต้นแบบ:** มีการส่งเสริมแนวทางการปรับตัวที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เช่น การพัฒนาชุมชนต้นแบบ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/เชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เสี่ยงภัย เพื่อสร้างความตระหนักรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือของชุมชน
- **ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการรับมือ** จากบทเรียนการบริหารจัดการวิกฤตในช่วงโควิด-19 พบว่าการจัดการภัยพิบัติจะมีประสิทธิภาพและรับมือได้ดี ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ 1) มีข้อมูลที่พร้อมชี้เป้าจุดเสี่ยงได้อย่างชัดเจน 2) มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แม่นยำ และ 3) มีการจัดการภัยพิบัติที่ทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ
- **ความท้าทายและก้าวต่อไป** แม้จังหวัดราชบุรีจะเริ่มมีแผนการปรับตัวฯ (NAP) ระดับจังหวัดแล้ว แต่ความท้าทายสำคัญในการขับเคลื่อนคือ "การบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน" ทั้งการสนับสนุนองค์ความรู้ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และงบประมาณจากทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

3) การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาระบบข้อมูล (อภิปรายโดย นางสาวปิยมาภรณ์ ดวงมนตรี)

- **ความจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชน** ปัญหา Climate Change ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพของประชาชนทั้งจากภัยพิบัติและโรคที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- **กลยุทธ์และกรณีศึกษาชุมชนต้นแบบ** การขับเคลื่อนงานเน้นการสื่อสารเตือนภัย การให้ความรู้ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการบูรณาการเครือข่าย โดยมีพื้นที่กรณีศึกษาคือ ตำบลเขาวไร่ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีการดำเนินโครงการปรับตัวฯ ร่วมกันถึง 11 โครงการ (ดำเนินการแล้ว 5 โครงการ) ส่งผลให้ชุมชนมีระบบเฝ้าระวัง เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือ และลดอัตราการเจ็บป่วย/เสียชีวิตจากภัยพิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

- ความท้าทายและก้าวต่อไป

- ด้านเทคโนโลยีข้อมูล ควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพร่วมกับข้อมูลสภาพภูมิอากาศ (สถานบริการสาธารณสุข + สถานีอุตุนิยมวิทยา + ชุมชน) พร้อมทั้งพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลแบบเรียลไทม์ และใช้ AI/Big Data วิเคราะห์แนวโน้มโรคเพื่อจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม
- ด้านการจัดการความรู้ ควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับจังหวัดและระดับเขต เพื่อให้ "ชุมชนต้นแบบ" ได้มีพื้นที่บอกเล่าความภาคภูมิใจและส่งต่อแรงบันดาลใจในการทำงานด้านการปรับตัวให้กับชุมชนอื่น ๆ ต่อไป รวมทั้งมีเป้าหมายขยายผลโครงการชุมชนต้นแบบไปยังพื้นที่อื่น ๆ (เช่น 6 ตำบล ในอำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม) ต่อไป
- แนวทางการทำงานเชิงพื้นที่ ควรส่งเสริมให้ "ชุมชนเป็นศูนย์กลาง" โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และการปรับตัวโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (CBA) ที่ให้ประชาชนมีบทบาทหลักในการออกแบบและแก้ปัญหา โดยต้องแบ่งบทบาทการสนับสนุนให้ชัดเจน คือ ภาคสาธารณสุขสนับสนุนองค์ความรู้ อปท. สนับสนุนงบประมาณ/โครงสร้างพื้นฐาน และภาคประชาชนร่วมกำหนดแนวทาง

ส่วนที่ 4

ผลการประเมิน

ความพึงพอใจการจัดสัมมนาวิชาการฯ

สรุปแบบประเมินความพึงพอใจ

การจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางรอดสุขภาพในศตวรรษที่ 21

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2568 เวลา 08.30 - 15.30 น.

ณ ห้องประชุมกำธร สุวรรณกิจ อาคาร 1 ชั้น 1 กรมอนามัย

การประเมินความพึงพอใจการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การทบทวนผลการดำเนินงานและปรับปรุงแผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2564 - 2573)” ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แพลตฟอร์ม Google Form ที่มีความสะดวก รวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้ง่าย และข้อมูลจะถูกเก็บในระบบที่มีมาตรการรักษาความปลอดภัย ซึ่งได้แบ่งการสำรวจออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจในการจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางรอดสุขภาพในศตวรรษที่ 21

ผลการสอบถามความพึงพอใจในการจัดสัมมนาวิชาการ มีผู้ร่วมตอบแบบประเมินความพึงพอใจจำนวน 28 คน พบว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจต่อการจัดงานในภาพรวมอยู่ในระดับ "มากที่สุด" (ค่าเฉลี่ย 4.64 หรือร้อยละ 92.74) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าทุกหัวข้อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด โดยมีรายละเอียดตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

- 1) สถานที่จัดมีความเหมาะสม: ได้รับคะแนนความพึงพอใจสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง ค่าเฉลี่ย 4.75 (ร้อยละ 95.0)
- 2) การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่โรงแรม: ค่าเฉลี่ย 4.72 (ร้อยละ 94.4)
- 3) ภาพรวมความพึงพอใจในการจัดประชุมครั้งนี้: ค่าเฉลี่ย 4.66 (ร้อยละ 93.2)
- 4) ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์: ค่าเฉลี่ย 4.65 (ร้อยละ 93.0)
- 5) การประสานงานของผู้จัดงาน: ค่าเฉลี่ย 4.59 (ร้อยละ 91.8)
- 6) ระยะเวลาในการจัดมีความเหมาะสม: ค่าเฉลี่ย 4.56 (ร้อยละ 91.2)
- 7) อาหารว่างและอาหารกลางวัน: ค่าเฉลี่ย 4.53 (ร้อยละ 90.6)

รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนความพึงพอใจ รายประเด็น เป็นค่าเฉลี่ย และร้อยละ

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ คะแนน เฉลี่ย
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)		
1. สถานที่จัดมีความเหมาะสม	0	0	0	8	24	4.75	95.00
2. ระยะเวลาในการจัดมีความเหมาะสม	0	0	2	10	20	4.56	91.20
3. ความพร้อมของอุปกรณ์ โสตทัศนอุปกรณ์	0	0	1	9	22	4.65	93.0
4. อาหารว่างและอาหารกลางวัน	0	0	2	11	19	4.53	90.60
5. การอำนวยความสะดวกของ เจ้าหน้าที่โรงแรม	0	0	1	7	24	4.72	94.40
6. การประสานงานของผู้จัดงาน	0	0	3	7	22	4.59	91.80
7. ภาพรวมท่านมีความพึงพอใจใน การจัดประชุมฯ ในครั้งนี้	0	0	0	11	21	4.66	93.20
ผลคะแนนความพึงพอใจ						4.64	92.74

หมายเหตุ : คะแนนเต็มในแต่ละหัวข้อการประเมิน = 5 คะแนน

การคำนวณค่าเฉลี่ย = $[5(n5) + 4(n4) + 3(n3) + 2(n2) + 1(n1)]/n$

เปอร์เซ็นต์คะแนนเฉลี่ย = $[ค่าเฉลี่ย (N) * 100]/คะแนนเต็ม$

2. ผลการประเมินด้านทักษะและความพร้อมในการจัดการสุขภาพจาก Climate Change

นอกจากประเด็นด้านการจัดงานแล้ว แบบสอบถามยังได้สำรวจสถานะความพร้อมและทักษะของผู้เข้าร่วมสัมมนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีผู้ร่วมตอบ จำนวน 31 คน ซึ่งพบข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้

2.1 ประสบการณ์ด้านการพัฒนาศักยภาพ ผู้เข้าร่วมประชุมเกือบทั้งหมด ร้อยละ 96.9 ระบุว่าเคยได้รับการพัฒนาศักยภาพ หรือเคยเข้าร่วมเวทีเสวนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสุขภาพมาก่อน มีเพียงร้อยละ 3.1 เท่านั้นที่ยังไม่เคยเข้าร่วม

2.2 ระดับความรู้ความเข้าใจต่อความเสี่ยงด้านสุขภาพ ผู้เข้าร่วมประเมินว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อยู่ในระดับ "มาก" สูงสุดถึงร้อยละ 50.0 รองลงมาคือระดับ "ปานกลาง" (ร้อยละ 34.4) และระดับ "มากที่สุด" (ร้อยละ 15.6) ตามลำดับ

2.3 **ขีดความสามารถของหน่วยงาน** ในด้านความพร้อมและขีดความสามารถของหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดการผลกระทบต่อสุขภาพจาก Climate Change ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานเริ่มมีศักยภาพในการรับมือแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังคงเป็นประเด็นที่มีความท้าทายและต้องอาศัยการสนับสนุนเชิงนโยบาย การบูรณาการข้อมูล และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับขีดความสามารถให้พร้อมรับมือกับภัยพิบัติได้อย่างเต็มศักยภาพ

รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านทักษะและความพร้อมในการจัดการสุขภาพจาก Climate Change (N=31)

ประเด็น	ใช่	ไม่ใช่	ระดับ				
			น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. ท่านได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือการเข้าร่วมเสวนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสุขภาพ	30 (96.9)	1 (3.1)					
2. ท่านมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับใด					11 (34.4)	16 (50)	5 (15.6)
3. หน่วยงานของท่านมีความสามารถในการจัดการผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่			15 (46.9)	14 (43.8)	16 (50)	13 (40.6)	15 (46.9)

📍 กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
 88/22 หมู่ 4 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
 11000

🌐 <http://hia.anamai.moph.go.th>

📘 <http://www.facebook.com/anamaihia>

